

OPINIA 8/2024

PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA

Z DNIA 6 lutego 2024 r.

dotycząca projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie równego dostępu do stołówek w placówkach oświatowych, których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kraków – druk nr 3964.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 roku w sprawie Statutu Miasta Krakowa (Dz. Urz. Woj. Mał. z 2019 r. poz. 7074, z 2020 r. poz. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa wniesiony przez Klub Radnych Kraków dla Mieszkańców w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie równego dostępu do stołówek w placówkach oświatowych, których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kraków – druk nr 3964.

UZASADNIENIE

Zasada równego dostępu do publicznego systemu oświaty, która została przywołana w projekcie uchwały według druku nr 3964, i w oparciu o którą, w uzasadnieniu projektu uchwały zrealizowane mają być oczekiwania rodziców, zgodnie z art. 70 ust. 1 i ust 4 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. dotyczy m.in. powszechnego prawa do nauki i zobowiązuje m.in. władze publiczne do zapewnienia obywatelom powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. W powszechnie dostępnych komentarzach prawo to jest wskazywane jako norma programowa polityki państwa i nie może być podstawą prawną roszczeń obywateli, a ich naruszenia można dochodzić w formie skargi konstytucyjnej (Zob. P. Tuleja (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz* wyd. II, Warszawa 2023 r.).

Na podstawie art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 900 z późn. zm.) publiczne szkoły podstawowe nie są zobowiązane do prowadzenia stołówek. Oznacza to, że jednostki samorządu terytorialnego nie są zobowiązane do ich tworzenia w podległych jednostkach organizacyjnych. W szkołach, w których nie są prowadzone stołówki, a istnieje stosowne zaplecze, jest możliwość współpracy z agentami, w oparciu o umowę cywilno-prawną.

Sposób realizacji w samorządowych szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kraków, art. 106 ust. 4 ustawy *Prawo oświatowe*, pozostaje w zgodzie z odpowiedzią Ministerstwa Edukacji i Nauki z 21 marca 2023 r. na interpelację poselską nr 39247 w sprawie organizacji posiłków dla uczniów w szkołach.

Nadmieniam, że na podstawie aktualnie obowiązujących norm prawnych dotyczących zagadnień oświatowych, nie ma żadnej podstawy prawnej, która by zobowiązywała Gminę Miejską Kraków, jako organ prowadzący, do wprowadzenia lub narzucenia jednostkom oświatowym, realizującym w różnych formach usługi gastronomiczne, ceny wydawanych posiłków. Jednocześnie zaznaczam, że realizując wytyczne art. 106 ust. 3 ustawy *Prawo oświatowe*, każdy dyrektor szkoły, w której strukturze organizacyjnej znajduje się stołówka zapewniająca posiłki, ustala ich cenę w porozumieniu z organem prowadzącym.

Uczniowie krakowskich szkół mają możliwość korzystania z dofinansowania do posiłków zgodnie z przepisami uchwały nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu ośłonowego, dotyczącego udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania. Program jest realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie.

Inną możliwą formą wsparcia finansowego krakowskich uczniów w zakresie posiłków był program rządowym „Posiłek w szkole i domu”, który był realizowany w latach 2019-2023. Zakres ww. programu regulowała uchwała nr 140/2018 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

W przypadku samorządowych żłobków niebędących jednostkami oświatowymi, zorganizowana jest w każdym z nich kuchnia, która przygotowuje posiłki dla dzieci. Maksymalna opłata za całodienne wyżywienie wynosi 10 zł, co jest zgodnie z uchwałą nr XCV/2624/22 Rady Miasta z dnia 28 września 2022 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za pobyt i maksymalnej wysokości opłaty za wyżywienie dziecka w żłobku utworzonym przez Gminę Miejską Kraków oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od ponoszenia opłat.

Nadmieniam, że Gmina Miejska Kraków od 2019 r. do 2023 r. corocznie składała wnioski o udział w projekcie na unowocześnienie stołówek i jadalni w szkołach (wyjątek stanowił rok 2020 w związku z ogłoszeniem stanu pandemii Covid-19).

Jedną z form wsparcia mieszkańców Krakowa, realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, jest świadczenie dla osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych w postaci gorącego posiłku przysługującego osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić.

Zasady przyznawania pomocy w zakresie dożywiania na terenie Gminy Miejskiej Kraków określa uchwała nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu ośłonowego dotyczącego udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania (z późn. zm.). W przypadku dzieci i uczniów, korzystających ze zbiorowego żywienia w szkole, kryterium dochodowe uprawniające do nieodpłatnych posiłków wynosi 200%, tj. 1 200 zł na osobę w rodzinie. Natomiast uczniowie, których dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 200%, lecz nie przekracza 250% kryterium, tj. 1 500 zł, mogą zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia. Pomoc przyznawana jest na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez MOPS po ustaleniu sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Przyznanie pomocy, o której mowa powyżej, ma charakter doraźny i nie wymaga wydania przez MOPS decyzji administracyjnej oraz przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci i uczniów, którym udzielana jest pomoc na podstawie informacji dyrektora szkoły nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. Jednocześnie ww. uchwała (§ 8 ust. 6) zobowiązuje dyrektorów szkół oraz pracowników socjalnych MOPS do podejmowania działań

zmierzających do rozpoznania sytuacji rodzin dzieci lub uczniów korzystających z pomocy i udzielenie im adekwatnego wsparcia w ramach posiadanych uprawnień i możliwości.

Zgodnie z § 4 i 5 uchwały nr XCV/1425/14 rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r., pomoc w formie posiłku przysługuje dzieciom, dla których dożywianie realizowane jest w ramach zbiorowego żywienia odpowiednio w żłobku, przedszkolu lub szkole. O sposobie realizacji dożywiania dzieci w szkołach decydują dyrektorzy szkół czy przedszkoli, którzy zawierają umowy w tym zakresie. Ze względu na fakt, że pomoc przyznawana jest dla rodzin, MOPS nie ma wpływu na sposób ustalania wysokości opłat za posiłki w poszczególnych placówkach edukacyjnych.

Nadmieniam, że w budżecie Miasta Krakowa na rok 2024, brak zaplanowanych środków finansowych na cele wskazane w przedmiotowym projekcie uchwały.

Mając na uwadze powyższe negatywnie opiniuję projekt uchwały Rady Miasta Krakowa według druku nr 3964.